

ואני ממח. עבודה אין לי בארץ. קשרי עם חברים ניתקו מכבר... נ"ת קו מכבר. וירה אין לי. אי סדר והיעדר יושר ציבורי ופרוטקציוניזם גופות ויומרות צרות מוחין ושחצנות וכל דאלים גבר...

כאשר כותב לב חקק, "קשרי עם חברים ניתקו מכבר..." הוא מתעלם. כי הוא לא הצליח ליצור חברים לגיבורו. מאחר ששטיחותו ורדידות תיאורו, וגזענותו המכוננת, העבירו את כישורו על דעתו.

גיבור האסופים לוקה בתערובת של תסביכים מיניים ועדתיים השווים זה בזה. מצד אחד הוא שופע קסמים ארוטיים לעבר בת-חסותו האמריקאית, דבי: תמיד ספר רים משפטי עם דבי. לפני שנתיים היו בינינו גינונים. היום אנחנו ישרים. כת רב היא, מדברת מטע עיברית. במיטה היא אזהבת להפיק ממני חיובים... דומה של חקק הושפע עד למאד מן הסינגון הכימט-פיקאוסקי של חיים חדשים לברנרד מלמוד. לעומת גיבורו של מלמוד, הן באינטלקטואל יהודי-אמריקאי המנסה להשתחרר מתס- ביכו בעיירת-ספר אמריקאית, גיבורו הישראלי-לשעבר מנסה לפסוע בעיקבות דרכו של מלמוד, בעיירה דומה, תוך שהוא מנהל חיים מיניים שאין בכוחם לשחררו מתס- ביכו המעייפים והמשמממים.

תמונת הנוף האמריקאית, הסובבת את גיבורו של לב חקק, מביאה אותו בקטעים רבים - הגובלים באינפנט- ליות דמאגוגית - להביא תמונות-מיזכר מילדות העשור קה: יצאתי בחיפזון מן המים, ממחר אל בגדי, מחזיק בתחתוני הכבדים עלי ממים שספגו, שמא יישמשו. לפתע יצאו נער ונערה מאחרי אחד הפלעים. נדהמתי, נעצרתי, מחזיק בתחתוני, נכלם. הנער שהחזיק בידו טרנינגסטר אמר משהו על פיומה ועירקים ותחתונים, על הבנים של קוקו בקלאווה, על תחתונים ועל חלון ראווה ופיגור, והנערה פרצה בצחלה... לב חקק, בכישורו הסיפורתי, אינו מצליח לתאר במילים כיצד ידעו הנער והנערה, שהחזיק בידו טרנינגסטר היוצא מחוץ-ימה של תל-אביב, שהוא עירקי וכל שאר המתואר בקטע זה. כמו כן, כאשר יהיה בכונתו של לב חקק, מוטב שישירו הבאים, רדיו המופעל בטרנינגסטורים, מכתב שציינו זאת, ולא ירשום "שהחזיק בידו טרנינגסטר..."

הקורא שטרם השכיל לגלות את הכישורונות הטמור- גים בגיבורו של לב חקק, זוכה בתיאור בו מסיים זה את לימודיו האקסטרניים בהקטע, ושבו אל בית-הספר התיכון שבו נכשל, ושם: אחר התלמידים לשעבר איתו אומר לו: "הסתכלתי עליך או שלמדת איתנו וידעתי שיעוד הצליח ככה שכולם יודעו שאתה גדול. ואמר זאת בהערצה כזאת, בחום כזה, במיבטא זר (רומני? פולני? גרמני? הונגרי? רומני?) ועיניו אורו... איזו גזענות מרושעת. גם כאשר יש דמות אירופאית אחת, בספר כולו, המצדדת בגיבורו של לב חקק, דומה שיחה זה מהווה את עניינו של מרפא מחלית-הנפש.

* ברנרד מלמוד, "חיים חדשים", הוצאת "עם עובד".

3

פרק מבחיל בפני עצמו, במסכת האסופים, הוא הדון ביחסי גיבורו של לב חקק עם נערה בשם גלי גולדמן, לבנה, טהורה, צחה וכו', שאחריה הוא מחזר תוך לב- טים עדתיים וייסורי-מין מרובים, ואביה דוחה אותו תוך ידבון רב מסף ביתו ואומר: תגיד, אמא לא מנקה מד- רגות היום? לא מנקה בתי שימוש? לך תעזור לה לנקות בתי שימוש. הנח לגלי, מה אתה רוצה ממנה? איך יודע שזוהי הולך רק אצל העורב... כבר אינכם יודעים את הגבילות שלכם. זמירות חדשות... וגר מע- תוק עם גולדמן וקוקו בקלווה עם אהרנוביץ ירבע... תגיד כמה גרעיני אבטיח קנית לכבוד הפרט? תגיד כבר לא מספיק לך לשחק שש כש בקהווה בליל שבת?...

כמו ברומן אמריקאי מתקתק, ניקמת גיבורו של לב חקק בגלי גולדמן, שאביה סילקו מהסף. היא מרה. המספר מתאר כיצד הוא מגיע לעיר-הימורים אמריקאית, ובה הוא פוגש באהובתו-מנוער: גלי גולדמן ניצבת לפני

כפיגרי מלצרית בלב הלילה בעיר-הימורים ענקית איי-שם באמריקה. אני משלב ירדים, נרגש, עיני קשובות, והי- רות, מגיבות, אני מטי: סיפרו לי שנפתת מהארץ... ואז לעומת עליבותה של גלי, שנמנתה בארץ עם שועי עם, הצלחתו של לב חקק במריחת גיבורו על פינות החלום האמריקאי היא סכנינית עד כדי כך, שיש בכור- זה להעלות דימעות גליצריני בעיני הקורא: נכור אני תוחב מטבט למכונת הימורים סמוכה ואומר - לא, אני נני הושב. הפיכו שאכזא הזה בשביע הבא אינו גדול מהפיכו שאוכה עכשיו כחמש מאות דולר. אני מושך בידית. המנורה האדומה מראה חמש מאות דולר. ציל- צול מרנין וחמש מאות דולר יורדים ונאגרים במקום העשוי לכך... נטלתי מאה דולר ונתתי לה. הבאת לי מזל. מגיע לך...

בפרקים הנעלים את הספר ממשיך גיבורו של לב חקק לנסות למצוא את מקומו הראוי בפסיגת החברה הישראלית. הוא שולח שני מיכתבים, שבעזרתם הוא מקווה למצוא משרה בישראל. הראשון, שבו הוא מתחזה כנוש שם, אשכנזי, והשני בשמו האמיתי. ברור שבת- שובה למיכתב הראשון מוצעות לו משרות, ואילו התשור- בה לשמו האמיתי מבשרת לו שכל המישרות תפוסות. זוהי הוצאת-דיבה על חברה שלמה. כמריכן ממשיך גי- בורו של לב חקק, תוך קטעים מבחילים רבים, לתאר את ה,הפרדה הגזעית" הקיימת בקאמפוס האוניברסיטאי הישראלי, הפרדה המונעת את טיפוח כישורונתיו המו- הירים של גיבורו בשדה הלמידה, וזאת למרות הפגנת גופניתו הנדירה כלפי הסטודנטיות ממוצא, אשכנזי- הזר- כות במתת גברותו המתוסכלת.

פרט מעניין מאד בהאסופים הוא עובדת דילוגו של לב חקק על קיפוח גיבורו במהלך שירותו-הצבאי. בריק- מת הדמות משותת-הקיפוחים פשוט נעלם הפרק הצבאי, המוזכר רק במילה אחת: כן עשרים עמדתיו להתחיל את לימודי באוניברסיטה, אהרי שירותי הצבאי... ולקורא נותר רק להגיה: או שגיבורו של לב חקק בעצם לא שירת בצבא כלל, או שתיסכוליו, תסביכו וגאונותו לא באו לידי ביטויים בתקופה זו של חייו.

קטע מרתק ביותר בספר מצוי על דש עטיפתו, והוא נכתב מטעמו של מרדכי בן-פורת, שהמיר לשעה קלה את עיסוקיו הפוליטיים והפך מבקר-של-סיפורת על רגל אחת, וכתב: זהו רומן קריא, מהנה ומלמד... אליבא ד'בן- פורת הרומן אינו קריא, לשונו מסורבלת ומתהדרת בגו- צות לא-ילה, הגזענות החולנית שבו אין בכוחה להנות, ויחד עם זאת היא מלמדת על האפשרות שבצמיחת סופ- רות בעלת יותר עוצמה גזעניים, סיפורת של שינאה ועיוורון, סיפורת שבכוחה לכרות כל שיעור של טוב, שקיים בסיפורת העיברית, כאשר גיחו עם טוב זה למנות את סיפריהם של שיעמוז בלס וסמי מיכאל, שהזכרתי בפתח- תה - ספרים בעלי עוצמה תיאורית, יכולת-הבעה וכנות, והמשוללים את המרירות החולנית, הממלאה כל עמוד ועמוד בסיפרו של לב חקק.

אנתולוגיה מודרנית

דיוויד הרברט לורנס, נולד כי שנת 1885. בתקופה שבה למד באוניברסיטת נוטינגהאם החל כי כתיבת סיפרו הראשון, "המוסם הזכנ", שראה אור כי-1911. כמשך התקופה עד למיחמת-העולם הרא- שונה הוא התגורר בגרמניה וכאיי מדיה. כי-1914 נשא לאשה את פריי דה פון-רייכטהופן, אחות אחד מחשובי טייפיה-הקרב של גרמניה במילחמה. כי-1913 פירסם את "בנים ואחבים", את "הקשת" כי-1915, "מאהבה של ליידי צ'יטרלי" כי-1928, ואת "חיי נישואים" כי-1930. ד.ה. לורנס קרא תגר על אנגליה השמרנית של אז. הוא מת ממחלת השחפת כי-1930.

ד.ה. לורנס "בוא נעשה מהפכה לשם ההנאה"

ייחוס זה עורר רוגז רב מצידו של א.ב. יהושע. שהביע בפומבי את תמיכתו בכחירות אלה ברשימת שלי... תמיהה רבה בחוגי סופרים עורר באחרונה ישראל לבן, עורכר-לשעבר של שבועון מפא"י, הפועל הצעיר, שמונה עם נעילת שבועונו כנשיא אגודת הסופרים. בהוצאת עקד, המוציאה לרוב ספרים, בפורמטים קטנים, הממומנים על-ידי מתבריהם, ראו אור כיתבי היו"ר, כשיביעה כרכים המקיפים 2474 עמודים. להערכת מבני-דיבר בענף המוללות, תובעת הוצאת-לאור של כיתבי היו"ר סכום המתקרב לחצי-מיליון לירות ישראליות. לכן אציער שטיימן המנוח - אנשי הגורם הציבורי שמימן את הוצאת-לאור של כיתבי היו"ר. בתו של היו"ר, חגית הלפרין, כונתה בשבוע עשבר באחד מהסלונים-הסיפורתיים בתל-אביב בכינוי "הדורות" - אחרי שפירסמה בכמה מוספים-ליספורת חליפת-מיכתבים בין אברהם שלזנסקי, שמלאו ארבע שנים להסתלקות, לבין אציער שטיימן המנוח - אנשי תיאטרון רבים בתל-אביב תוהים ואינם מבינים. על שום מה מסרה הנהלת תיאטרון באר-שבע, שהוא תיאטרון מסובסד, את הפצת הפקתו לסיפור גן החיות מאת אדוארד אלכי לדיחה של אנשי בית-הובן התל-אביבי. בתשובה לשאלת אחד המחזאים, השיב איש-מפתח בהנהלת תיאטרון זה: "ההצגה קטנה מדי עבורנו...!"

מהפכה שפוייה

מאת: ד.ה. לורנס

אם אתה עושה מהפכה, הפק ממנה הנאה, אל תעשה אותה ברצינות מוגזמת, אל תעשה זאת כמו מוות רציני, חקק ממנה הנאה. אל תעשה אותה מפני שאתה שונא אנשים, עשה אותה על-מנת לירוק בעיניהם. אל תעשה אותה בעבור הכסף, עשה אותה וקלל את הכסף. אל תעשה אותה בעבור שיוויון, עשה אותה מאחר שאנחנו שופעים שיווניות וזו יהיה משעשע מדי להעציב את התפוח שברוגרת ולעקוב לאיזה צד יסתובבו התפוחים. אל תעשה אותה בעבור המעמדות

כיתבי היו"ר כהן

באחרונה ראתה אור בארצות-הברית אנתולוגיה המקיפה 17 משוררים אירופאיים. תחת הכותרת רפובליקה אחרת, בעריכת צ'ארלס סימיק, ומאריק בטרנר. בהקדמה לאנתולוגיה כותבים העורכים, בין השאר: "לשירה המתורגמת לאנגלית יש היום תהודה רבה מבעבר. ייתכן שזה אור לכישרונם של המתרגמים. ועדות לכושרם של השירים המתורגמים להתקיים בשפה שלא בה נכתבו. אחרת, כיצד ניתן להסביר את העובדה שיש בהיום משוררים צעירים בארצות-הברית המושפעים מהמשורר היוגוסלבי זאסקו פופ, מהמשורר הישראלי יהודה עמיחי. יותר מאשר משרית ת.ס. אליזט ואלס טייבנס או ממשכיהם בשירה האמריקאית..." מילחמת-הבחינות לא פסחה על הסיפורת הישראלית. מילבד כיתבו של משה שמיר במישרי-שידור של הליכוד. אינורו של הסופר א.ב. יהושע על-ידי יו"ר הכנסת היוצאת. יצחק נבון, שהציג בטלוויזיה את מחבר המאהב כדוגמה של ספרדי-טהור (ס"ט), שזכה במקומו בסיפורת-ישראלית מחוכי-כישוריו ולא נזקק לקידום-מלאכותי כלשהו -

Advertisement for 'ספריית כותביו' (Writers' Library) featuring a large graphic of a book and text promoting literary works and authors.